

КЛАСТЕРНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Без перебільшення праці М. Портера, присвячені дослідженню кластерів, можуть вважатися основною парадигмою і спрямовуючою силою сучасної економіки. Існує мало робіт, які б мали такий вплив на теорію і практику управління, в тому числі, для впровадження практичних стратегій для підприємництва. Однак до сьогодні триває критика методів оцінки кластерної теорії, оскільки вона не достатньо емпірично перевірена, хоча в наявності є численні дослідження, які опираються на вплив кластера на продуктивність та інновації, ідентифікують світові кластери і їх вплив на економічний успіх регіонів.

Автори з багатьох країн широко обговорюють та дискутують велике розмаїття тем щодо аналізу окремих технологій, діяльності корпорацій (управління знаннями та створення технологій) та втручань державної політики, а також досліджень інноваційності країн в цілому.

Дослідження кластерів на сьогодні в центрі уваги теоретиків та практиків, володіє потужною підтримкою, однак пояснити в чому конкретно полягають їх пріоритети і на чому ґрунтується їх економічна сила зможе не кожен дослідник. Деякі автори вважають їх небезпечними і вказують на старі індустріальні області, які колись мали добре розгалужені економічні структури, які потім стагнували і не змогли вижити чи адаптуватися до нових економічних реалій.

Різноманітність публікацій, які займають ту чи іншу позицію, дозволяє зробити висновок, що конфлікт ще не вирішений і не буде розв'язаний у найближчому майбутньому, тим більше, що єдиної загальної теорії кластера не існує. Навпаки, точки зору і далі поляризуються. Поряд з прихильниками теорії кластера, які гуртуються навколо засновника теорії М. Портера, існує ряд авторів, які критично сприймають втілення теорії кластерів на практиці. Фактом є те, що при всіх слабких місцях теорії, в рамках регіонального сприяння розвитку економіки давно знайшли своє місце стратегії, які явно і неявно займаються розвитком існуючих кластерів, кластерним менеджментом.

При зростаючій популярності використання кластера в практиці і водночас недостатній емпіричній обґрунтованості кластерної теорії постає питання, чи дійсно сприяння розвитку кластерів може значно покращити локальну і регіональну економічну структуру і якщо так, то якими стратегіями та інструментами це може бути зроблено?

Відповідь на це питання дає кластерний менеджмент, який є привабливим з точки зору розвитку економіки, адже економічний успіх підприємств обґрунтований в локальному та регіональному оточенні і є результатом певних створених умов. Наявні кластери чи ті, що тільки розвиваються, відображають успіх і виняткову позицію в глобальній конкуренції через місце їх розташування.

Під кластерним менеджментом автор розуміє спрямовану на тривалий час стратегію учасників, які сприяють розвитку економіки, розробці специфічних концепцій кластеру, розвитку конкурентоспроможності підприємств існуючого кластера та створенню тривалих конкурентних переваг, а також інтеграції ще не інтегрованих діячів та інституцій в регіональну інноваційну систему. Кластерний менеджмент відображає оперативну реалізацію стратегій кластера, які впливають із завдань кластерної політики.

Тобто, кластерний менеджмент передбачає конкретні стратегії та інструменти сприяння розвитку кластерів. Не визначеним тільки є питання, які елементи кластерної концепції здатні тривалий час позитивно впливати на розвиток локальної та регіональної економічної структури і як це втілюватися на практиці в рамках інтегрованого кластерного менеджменту.